

V SLABOSTI SE PROJEVÍ MÁ SÍLA

2K 12,1-10

1. „Veleapoštolové“ v Korintu

S křesťany v Korintu, s církví, kterou tam sám osobně založil, měl apoštol Pavel nemalé problémy. Jedním z problémů, který se v Korintu objevil, bylo to, že sem přicházeli i různí další kazatelé a hlasatelé, kteří se také představovali jako Kristovi apoštolové. A ti se zde projevovali velice sebejistě a vychloubačně. Bylo to zřejmě v době, kdy Pavel Korint opustil a začal misijně působit jinde. Najednou se v Korintu objevili lidé, kteří se také vydávali za apoštoly a začali učit o Ježíši. Žel, nejsme dost dobře obeznámeni s jejich učením a vlivem. Nejspíše se jednalo o učitele židovského původu, kteří zdůrazňovali svůj původ a věrnost náboženským tradicím. Nové křesťany původem z pohanského světa často vedli k tomu, že nestačí uvěřit v Ježíše, ale že také musí přijmout celý komplex židovství. Jinak nebudou moci dojít spásy. Pavel nazývá tyto scestné učitele ironicky „**veleapoštoly**“ (11,5). Je tím cosi naznačeno – tím „vele“. Právě to, že to byli lidé, kteří působili velmi sebejistě a chlubili se sami sebou a svými tradicemi. Počínali si pravděpodobně velmi přesvědčivě. A zdá se, že mnozí v Korintu na to slyšeli. Tato vychloubačná sebejistota asi mnohým imponovala. Jejich úmysly ale Pavel odhaluje jako značně **ziskuchtivé**. Pod rouškou „lepšího, plnějšiho“ učení jim šlo také o něco mnohem přízemnějšího, o to na své zvěsti také něco vydělat. Pavel píše Korintánům: „*Ochotně snášíte, když vás někdo zotročuje, když vás někdo vyjídá, když vás obírá, když vás přezírá, když vás bije do tváře*“ (11,20). Vychloubačnost, arogance, ziskuchtivost, při které jde více o vlastní prospěch než o prospěch lidí – také takové vlastnosti se mohou nabalit na věci náboženské. Pod rouškou bohulibou se někdy mohou skrývat pohnutky velmi nebohumilé. I z náboženství se může stát obchod s duchovním, výnosný byznys.

2. Pavlova chloubka

Apoštol Pavel cítí za církev v Korintu otcovskou péči a není mu jedno, že se mezi ně vmísili lidé se scestným učením a s ještě scestnějšími úmysly na vlastní obohacení. Jak korintské církvi pomoci? Jak se bránit proti aroganci, sebejistému vystupování a vychloubání se sebou samým? Pavel volí možná neobvyklou cestu. Zdá se, že nám lidem je bližší cesta odpovídat na útoky stejně nebo raději ještě více. Když je někdo arogantní, tak jak se tomu bránit – no přece tak, že budu také arogantní a raději ještě přidám, abych nejen vyrovnal poměr sil, ale toho druhého ještě přetlačil a porazil ho. Sledujeme-li např. počínání politiků, zdá se, že se někteří v tomto umění poměrně úspěšně cvičí. A je nám to tak vlastně přirozené. Oko za oko. Zub za zub. Urážku za urážku. Zdá se, že Pavel nejprve přistupuje na tu hru falešných apoštolů a poměřuje se s nimi pomocí síly - totiž že on je hravě trumfne. Že to, čím se tolik vychloubají, má i on sám, a ještě mnohem víc. Pak se ale tón jeho listu najednou změní. Způsob, jak úspěšně „změřil síly“ se svými protivníky je mu zjevně nepříjemný. Musí sice připomenout, že „není za oněmi veleapoštoly v ničem pozadu“ (11,5), ale jako by se za to pořád omlouval, že nechce takto jednat a argumentovat. Dávat na odiv to, v čem má nad svými protivníky navrch, je mu dosti nepříjemné. Několikrát tam opakuje, že takto mluví jen „z nerozumu“, přinucen okolnostmi. A tak i když o tom, v čem má nad protivníky navrch, musel také mluvit, nakonec řekne „*Sám sebou se chlubit nebudu ... leda svými slabostmi*“. Pavel později úplně opouští konfrontační způsob argumentace, i když byl oprávněný. Nechce nakonec s arogancí bojovat z pozice síly – ve smyslu „na hrubý pytel hrubá záplata“. Chce naopak svůj zápas vést z pozice **slabosti**. Vůči jejich chloubě sebou samými Pavel nakonec staví pravý opak: „*Mám-li se (já něčím) chlubit, pochlubím se svou slabostí!*“ (11,30). Nechává stranou všechno to, co velkého pro Krista vykonal. Beztak je to jenom a pouze Boží milost. To jediné, čím se za sebe může chlubit a chce chlubit, je jeho vlastní slabost.

3. Anděl satan

A aby nemluvil jen abstraktně, přidá hned svou osobní zkušenost. „*Přicházím teď k viděním a zjevením Páně ... A abych se nepovyšoval pro výjimečnost zjevení, jichž se mi dostalo, byl mi dán do těla **osten**, posel satanův, který mne sráží, abych se nepovyšoval*“ (v. 1.7). Nevíme žel, co tím „ostenem v těle“ Pavel přesně myslí, jestli nějakou nemoc nebo těžkou životní okolnost, nějaké trápení ... nevíme. Jisté ovšem je, že to Pavel pociťuje jako slabost, jako nějaké oslabení jeho života. Jako něco, co mu nějak vadí a brání v plném rozvinutí jeho možností a sil. Svou slabost vnímal velmi nemile a těžko se s ní srovnával. Píše jak se opakovaně za to modlil, aby ho toho Pán Bůh zbavil. Cítil, že kdyby ten osten neměl, že by mohl ještě plněji a účinněji a vydatněji Bohu sloužit. Cítil to, že jej ta slabost omezuje, že v ní naráží na nějaké hranice, za které už nemůže. A jeho touhou bylo přitom zvěstovat Krista co nejvíce lidem. Kdyby tu nebyl ten osten, který ho nějak omezuje, přece by mohl zasáhnout evangeliem ještě více lidí. To by se přece Bohu mohlo líbit. Nicméně onen osten, „prstíček satanův“, nezmizel. Pořád tu byl.

A tím se chce Pavel chlubit. Je to velmi nečekané a neobvyklé. Máme asi obvykle za to, že své slabosti nesmíme moc přiznávat. Vždyť život, to je někdy jako džungle, kde vládne právo silnějšího. A projevit slabost se

může jevit jako silně nestrategické. Vždyť druzí mohou mé slabosti snadno zneužít. Je to přece velice riskantní nějak projevit svou slabost. I Pavlovi by mohli druzí vyčítat: To nemůžeš takhle psát. Musíš jim zasadit pěknou t'afku, být silnější než jsou oni, a ne se tu rozepisovat o nějakém ostnu v těle, o slabosti nebo o zoufalých modlitbách, které nebyly vyslyšeny. Takhle přece nemůžeš zvítězit. Ale Pavel to cítil opačně. „*Právě když jsem sláb, jsem silný*“ (v. 10). Pavlovým hlavním „trumfem“ proti aroganci a podvratnému působení jistých lidí není síla, ale slabost.

4. V slabosti se projeví má síla

Tato filosofie není asi ani nám příliš blízká. Přiznáme-li slabost, stáváme se zranitelnými. Když odkryjeme svá slabá místa, může to být nebezpečné. Někdo to může zneužít. Ale Pavel to zjevně cítil jinak. Má odvalu o svých slabostech mluvit. Přiznat je. Přihlásit se k nim. Prožil něco velmi osvobodivého. Totiž že nemusí za každou cenu bojovat, chtít něco urvat silou. Že si může dovolit být sláb. Že si může dovolit přiznat své ostny. To je nakonec velmi osvobodivý pocit. Dokud si myslím, že vše si v životě musím vyboxovat – na druhých lidech, na okolnostech nebo dokonce na Pánu Bohu, pak budu žít vlastně dost nešťastný život plný bojů, napětí a stresu. Apoštol Pavel to asi měl trochu v povaze. Byl to Kristův horlivec, který s evangeliem odvážně a s nasazením razil stále cestu kupředu. S jakou vášní a zanícením dříve Krista nenáviděl a pronásledoval jeho vyznavače, ten samý elán a vášeň po svém obrácení napřel do následování Krista a misijní služby. Stal se asi nejvýraznějším z apoštolů. Většina novozákonních spisů (dopisů) pochází od něho. Měl mimořádné duchovní zkušenosti, byl obdařen i nadpřirozenými dary od Boha. Byl jistě silnou osobností. To byla jeho síla, ale zdá se, že se v tom zároveň skrývalo i velké nebezpečí. Byl v nebezpečí, že pro mimořádnost Božího povolání a darů začne být plný sám sebe, že v popředí už nebude Pán Ježíš, ale on, Pavel. A protože mu to zřejmě hrozilo (abych se nepovyšoval pro výjimečnost zjevení), dovolil Pán Bůh, aby na něj přišla slabost. Ne z nějaké zlomyslnosti, ale aby i sám Pavel ještě lépe pochopil, v čem spočívá podstata křesťanského života a služby. Pavel tomu zprvu nerozuměl. Odmítal to, nechtěl to přijmout. „*Třikrát jsem volal k Pánu, aby mne toho zbavil*“ (v. 8). Až uslyšel Pánův hlas: „*Stačí, když máš mou milost; vždyť v slabosti se projeví má síla*“ (v. 9). A tak Pavel nakonec může objevit úplně novou strategii. Ne založenou na lidském výkonu, síle a bojovnosti, ale založenou na Boží milosti. Pavel musel přehodnotit své vnímání Božího působení. A trvalo mu to nějaký čas, než to pochopil. Ale pak to pochopil: „*Právě když jsem sláb, jsem silný*“. To je jeden z paradoxů Božího království. Neučinil tak nakonec i samotný Ježíš? Jistě projevoval velkou moc a sílu, když uzdravoval nemocné, množil chleby, vymítal demony či utišoval bouři. Ale to nejdůležitější z jeho života k nám přichází skrze Ježíšovu slabost. Tedy, ve chvíli, kdy se vzdává sám sebe, nechává se zatknout, soudit a ukřižovat. To je přece to nejsilnější na Ježíšově životě. Jistě stojíme v úžasu nad projevy jeho moci. Ale nejhluběji se nám do srdce zařezává Ježíš, který pro nás a z lásky k nám dobrovolně volí cestu slabosti, utrpení, naprosté bezbrannosti, ponížení a potupy. Cožpak právě v tom není největší síla evangelia?

A tuto cestu pochopil a přijal i apoštol Pavel. Po vzoru Krista nakonec nebojuje s protivníky z pozice síly, ale otevřením své vlastní slabosti. Přenechává tak prostor Bohu, aby on mohl jednat. Aby se zjevila jeho moc a síla. Ne síla člověka, ani takového velikána, jakým byl Pavel. Podle Pavla se naší slabosti nemusíme bát. Nemusíme se bát ji ani přiznat. Proč? Protože naše slabost je prostorem, kde se může tím více projevit moc a milost Boží. Ve filosofii Božího království má naše lidská slabost a křehkost ohromný potenciál. Potenciál Boží moci, která se v naší slabosti může projevit. Korint'ané se nechali snadno ovlivnit lidmi, kteří vystupovali z pozice síly, arogance, přesvědčivosti. Takoví sebejistí lidé často druhým imponují. Pavel ovšem nepropadá panice. Proti nabubřelému působení svůdců neváhá otevřít před Korint'any vlastní vnitřní zápasy a slabosti, útrapy, utrpení, protivensství atd. Nesnaží se celou situaci zvrátit za každou cenu mocí a silou. Otevírá prostor pro Boží působení. Naše slabosti nás učí důvěřovat Pánu Bohu a tím nás otevírají Božím možnostíem.

Pavlova zkušenost je jistě inspirující také pro nás. Každý z nás totiž jistě má ve svém životě i všelijaká slabá místa. Někdy se za ně stydíme, nerádi o nich mluvíme, bojíme se jich, vnímáme je jako ohrožující naši integritu a dobrý obraz před druhými. Před druhými chceme být skvělí, sebejistí a silní. A někdy nám na takové image záleží tak mocně, že přestaneme být autentickými. Začneme se aspoň tvářit, že jsme „happy“, že nemáme žádné problémy, že vše zvládneme, že nepotřebujeme ničí pomoc a podporu. To je zoufalý život. Protože chtě nechtě máme jako lidé mnoho bolestí, zranění, slabostí, omezení. A nemoci to otevřít a s někým sdílet, to je velmi vysilující život. Nemusíme třeba jako apoštol Pavel zrovna bojovat s nějakými oponenty, heretiky a protivníky, prožívat tak silně vyhocené situace. Ale i pro docela obyčejný život je Pavlova lekce velice cenná: „*Právě když jsem sláb, jsem silný*“. Platí to přece i pro ty naše slabosti a osobní i křesťanské zápasy.